
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

УДК 338.24:338.45(477)

Ю. В. Мисюра, аспірант**НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ**

У статті проведено оцінку стану легкої промисловості України та визначено основні тенденції її розвитку. Охарактеризовано основні чинники, що гальмують економічне зростання галузі. Обґрунтовано необхідність розробки системи заходів з метою стимулювання якісного та кількісного зростання легкої промисловості, а також підкреслено провідну роль держави у відродженні даної галузі в країні. За результатами проведеного аналізу, запропоновано напрямки активізації розвитку легкої промисловості.

Ключові слова: легка промисловість, реформування, модернізація обладнання, інтеграція, кластеризація, кооперація, показники розвитку.

Ю. В. Мисюра, аспірант**НАПРАВЛЕНИЯ АКТИВИЗАЦИИ РАЗВИТИЯ
ЛЕГКОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ УКРАИНЫ**

В статье проведена оценка состояния легкой промышленности Украины и определены основные тенденции ее развития. Охарактеризованы основные факторы, тормозящие экономический рост отрасли. Обоснована необходимость разработки системы мер с целью стимулирования качественного и количественного роста легкой промышленности, а также подчеркнута ведущая роль государства в возрождении данной отрасли в стране. По результатам проведенного анализа, предложены направления активизации развития легкой промышленности.

Ключевые слова: легкая промышленность, реформирование, модернизация оборудования, интеграция, кластеризация, кооперація, показатели развития.

Yu. V. Mysiura, postgraduate student**DIRECTIONS FOR ACTIVATION THE DEVELOPMENT OF LIGHT INDUSTRY OF UKRAINE**

This article provides an assessment of Light Industry of Ukraine and the main trends of development. The basic factors which hinder the economic growth of industry are characterized. The need for the development of measures to stimulate the qualitative and quantitative growth of light industry is based, and the leading role of the state in the revival of the industry in the country is stressed. The results of the analysis propose the revitalization areas of light industry.

Keywords: light industry, reform, modernization of equipment, integration, clustering, cooperation, development indicators.

Актуальність теми дослідження. На сучасному етапі розвитку економіки України одним з найважливіших завдань держави є стимулювання розвитку промислового виробництва, зокрема легкої промисловості. Пріоритетність даної галузі для національної економіки зумовлена тим, що легка промисловість тісно пов'язана з багатьма суміжними галузями промисловості та об-

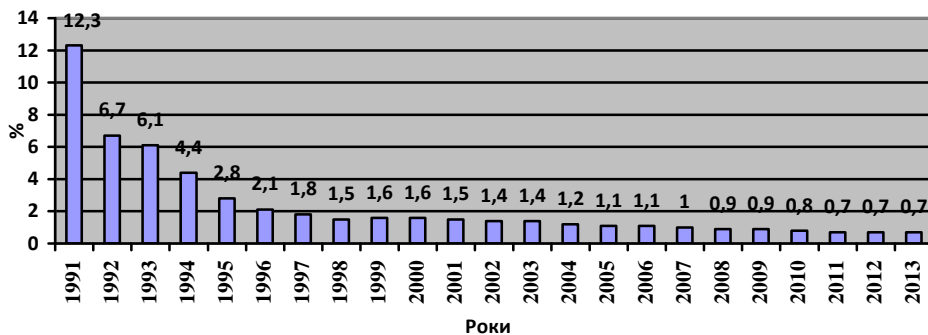
ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

слюгує весь господарський комплекс, сприяє розвитку сільського господарства, хімічної та машинобудівної промисловості і тим самим підвищує економічну і стратегічну безпеку держави. Тому актуальними є питання аналітичної оцінки сучасного стану легкої промисловості України, виявлення проблем розвитку та обґрунтування напрямів їх вирішення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Вагомий внесок у розробку сучасних досліджень щодо розвитку легкої промисловості зробили наступні науковці: Гречан А., Гончарова Ю., Ермолаєва Т., Звягінцева Ю., Мазаракі А., Нижник В., Носова Н. та ін. Відзначаючи вагомість теоретичних та практичних розробок, сформованих в економічній науці з цієї проблематики, слід зауважити про необхідність поглиблення дослідження низки питань щодо стимулювання кількісного та якісного зростання легкої промисловості України.

Мета дослідження. Метою дослідження є оцінка стану легкої промисловості та визначення перспективних напрямів стимулювання її розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Легка промисловість – це комплексна галузь, що включає майже 20 підгалузей, які можуть бути об'єднані в три групи: текстильна, в тому числі, бавовняна, лляна, вовняна, шовкова, трикотажна; швейна; шкіряно-взуттєва і хутрова. За роки незалежності легка промисловість України зіткнулась з низкою проблем, які призвели до стійкого погіршення показників її діяльності. Про це свідчить частка реалізованої продукції галузі в загальному обсязі реалізованої промислової продукції, яка скоротилася з 12,3 % у 1991 р. до 0,7 % у 2013 р. (рис. 1).

■ Частка легкої промисловості України в загальному обсязі реалізованої промислової продукції

Рис. 1. Динаміка частки легкої промисловості у загальному обсязі реалізованої промислової продукції за 1991-2013рр., %

Джерело: побудовано за даними Державної служби статистики.

Аналіз останніх наукових досліджень дозволив встановити, що основними причинами незадовільного стану галузі, які мають системний характер, є:

- технічна та технологічна застарілість обладнання;
- значний рівень зносу основних засобів;
- дефіцит галузевої сировинної бази в Україні;
- недостатній рівень інвестицій у розвиток галузі;
- «тіньовий» імпорт;
- низький рівень інноваційної діяльності галузі;
- відсутність захисту українського виробника;
- нестача кваліфікованих управлінців;

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

- невисока купівельна спроможність населення.

Внаслідок дії вищезазначених факторів спостерігається втрата легкою промисловістю конкурентних позицій як на внутрішньому, так і на зовнішньому ринках, потреби країни в продукції галузі задовольняються не повністю, а домінування імпорту над експортом становить загрозу економічній безпеці держави.

На нашу думку, на сучасному етапі економічного розвитку легкої промисловості провідна роль у відродженні галузі належить державі, яка, за допомогою розробки ефективних економічних механізмів, повинна підготувати фундамент для ефективного росту галузі. Доцільність державного впливу на розвиток легкої промисловості зумовлена наступним:

- велика ємність внутрішнього ринку товарів легкої промисловості (40-50 млрд грн щороку);
- високий рівень доданої вартості (до 50%);
- швидкий обіг капіталу;
- можливість використання сировини та напівфабрикатів вітчизняного виробництва (шкірсировини, вовни, льону, хімічних матеріалів);
- низька енергоємність виробництва (1-3% валових витрат);
- незначний шкідливий вплив на довкілля;
- наявність висококваліфікованих кадрів в усіх регіонах;
- можливість створення значної кількості робочих місць.

З метою стабілізації ситуації в легкій промисловості Україні розроблено ряд законодавчих актів, серед яких чільне місце посідають Закони України «Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту» та «Про внесення змін до Закону України «Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту».

Забезпечити більш повне використання існуючого потенціалу легкої промисловості можливо за умови поглиблення державної підтримки галузі, проведення реформ, спрямованих на формування сприятливих умов для її розвитку. Це дозволить перетворити легку промисловість на високоефективний, конкурентоспроможний на внутрішньому і зовнішньому ринках сектор національної економіки та міцну основу соціально-економічного розвитку промисловості України.

З метою організаційної, економічної, технічної та технологічної модернізації легкої промисловості, забезпечення її конкурентоспроможності, соціальної орієнтації необхідно провести реформи у таких напрямках [3]:

- захист внутрішнього ринку від незаконного обігу товарів, стимулювання експорту вітчизняної продукції, підвищення конкурентного рівня легкої промисловості, інвестиційної, бюджетної та експортної привабливості;
- розробка ефективних механізмів стимулювання інвестиційної активності, залучення інноваційних фондів розвитку та іноземних інвестицій;
- стимулювання технічного переозброєння підприємств легкої промисловості, впровадження сучасних технологій для прискорення модернізації виробництва, формування умов для розвитку НДДКР у цій галузі, розвиток системи підготовки кадрів;
- поліпшення забезпечення галузі матеріально-сировинними ресурсами; розробка механізмів поступового подолання залежності виробництва від роботи на давальницькій сировині та послідовного переходу до випуску продукції з використанням вітчизняних та місцевих сировинних ресурсів;
- створення передумов для розвитку інноваційних кластерів і підприємницьких мереж у галузі легкої промисловості;

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

– формування цивілізованого споживчого ринку та ринкової інфраструктури, розвиток міжрегіональної і міжгалузевої товаропровідної мережі, комерційних зв'язків із зарубіжними країнами;

– використання механізмів державно-приватного партнерства з метою залучення інвестицій у галузь, створення лізингових компаній з надання в оренду устаткування для підприємств легкої промисловості, венчурних фондів тощо;

– забезпечення моніторингу ринків, надання консультативної, інформаційної та управлінської підтримки з питань експортної діяльності, кон'юнктури зовнішніх та внутрішніх ринків, якості продукції, рекламної діяльності, підвищення кваліфікації працівників тощо.

Комплексна реалізація заходів у вищеперерахованих напрямках дозволить легкій промисловості піднятися на якісно новий рівень розвитку в напрямку формування високоефективного, конкурентоспроможного сектору економіки.

В основу формування системи заходів по активізації розвитку легкої промисловості мають бути покладені наступні вимоги:

- удосконалення організаційно-економічного механізму господарювання галузі;

- формування матеріально-технічної бази на основі постійного збільшення питомої ваги основних фондів і, особливо, сучасного технологічного обладнання, що відповідає досягненням науково-технічного прогресу;

- розвиток кооперації та інтеграції в процесі виробництва, транспортування та переробки сировини;

- оптимізація ринку легкої промисловості через створення сприятливого фінансово-кредитного клімату, сталого розвитку виробництва та переробки продукції;

- економічно обґрунтоване регулювання зовнішньоекономічних відносин;

- розроблення і освоєння нових ресурсозберігаючих, безпечних технологій, що передбачає поширення інноваційних процесів у галузі;

- розвиток соціальної сфери підприємств.

Висновки. Отже, на основі дослідження тенденцій розвитку легкої промисловості України, визначено причини низької ефективності її функціонування, що дає підстави стверджувати про нагальну необхідність та доцільність розробки системи заходів щодо стимулювання розвитку галузі. Незважаючи на те, що ринкові принципи господарювання передбачають зменшення ролі держави в економіці, через ряд обставин (зокрема, через несприятливу ринкову кон'юнктуру), відродження легкої промисловості можливе лише за активної участі держави на основі використання прямих та непрямих методів впливу на кількісне та якісне зростання показників роботи даної галузі. Також, підвищити ефективність функціонування легкої промисловості та покращити основні показники її діяльності можна на основі реалізації заходів у наступних напрямках: технічна та технологічна модернізація легкої промисловості; удосконалення нормативно-правової бази в розрізі захисту вітчизняних виробників; створення сприятливих умов для поширення інноваційно-інвестиційного процесу.

Література

1. Концепція Державної програми розвитку легкої промисловості на період до 2011 року від 27.12.2006 № 673-р [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=673-2006-%F0>

ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ

---

2. Нефьодова Ю.В. Напрямки розвитку легкої промисловості України / Ю.В. Нефьодова // Вісник Донецького національного університету економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського. Серія Гуманітарні науки. – 2010. – № 3. – С. 20-25.

3. Носова Н.І. Стратегічні напрямки державної підтримки легкої промисловості України в умовах лібералізації міжнародної торгівлі / Н.І. Носова, І.М. Сараєва // Економічні інновації. – 2012. - № 47. – С. 165-177.

4. Статистична інформація [Електронний ресурс] / Державна служба статистики України. – Режим доступу <http://www.ukrstat.gov.ua/>:

5. Філіппов М.І. Стан та перспективи розвитку конкурентоспроможності підприємств легкої промисловості України [Електронний ресурс] / М.І. Філіппов, Т.Б. Гавришчук // Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка". – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2239>

References

1. Supreme Rada of Ukraine. (2006). *Kontseptsiia Derzhavnoi prohramy rozvytku lehkoï promyslovosti na period do 2011 roku vid 27.12.2006 # 673-r* [The concept of the State program of light industry development in the period up to 2011 from 27.12.2006 № 673]. Retrieved from <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=673-2006-%F0> [in Ukrainian].

2. Nefodova, Yu.V. (2010). Napriamky rozvytku lehkoï promyslovosti Ukrainy [The directions of development of light industry in Ukraine]. *Visnyk Donetskoho natsionalnogo universytetu ekonomiky i torhivli im. M. Tugan-Baranovskoho. Serii Humanitarni nauky - Bulletin of Donetsk National University of Economics and Trade named. Mikhail Tugan-Baranovsky. Avg. : Humanitarian Sciences*, 3, 20-25 [in Ukrainian].

3. Nosova, N.I., & Saraieva, I.M. (2012). Stratehichni napriamky derzhavnoi pidtrymky lehkoï promyslovosti Ukrainy v umovakh liberalizatsii mizhnarodnoi torhivli [Strategic directions of state support of light industry in Ukraine in the condition of liberalization the international trade]. *Ekonomichni innovatsii - Economic innovations*, 47, 165-177 [in Ukrainian].

4. State Statistics Service of Ukraine. (n.d.). *Statystychna informatsiia* [Statistical information]. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/>: [in Ukrainian].

5. Filippov, M.I., & Havryshchuk, T.B. (n.d.). Stan ta perspektyvy rozvytku konkurentospromozhnosti pidpriemstv lehkoï promyslovosti Ukrainy [Status and development prospects of competitiveness of light industry enterprises in Ukraine]. *Elektronne naukove fakhove vydannia "Efektyvna ekonomika" - Electronic scientific edition "Efektyvna ekonomika"*. Retrieved from <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2239> [in Ukrainian].

Надійшла 01.04.2014 р.